ანგარიშის ნომერი ფონდი

287 1 197

287 1 197

დასკანირებულია
16.01.2025 (13)

პატივცემულო მკითხველო, მოგესსენებათ, რომ პედაგოგიური, ჩვეულებრივ, ან უჯხოსნოვან, ან დროთა განმავლობაში მივიწყებულ ავტორთა ნააზრევში ამაოურებენ ხელებუ წიგნში? სამწუხაროდ, არა. მეტიც ითქმის — პედაგოგიის ისტორიის ნაშრომებში ადრევ იჩენდა თავს, რაც ალი-ნიშნა როგორც რესპუბლიკურ, ასევე საკავშირო პრესაშიც (იხ. **ვ. ბარამიძე,** უსაფუძვლო პრეტენზიებისა და არაგეშეული ტენდენციის წინააღმდეგ მეთოდიკურ ლიტერატურაში, „სკოლა და ცხოვრება", 1968, № 2, გვ. 89; Чужими руками, „Учительская газета", 1971 წლის 4 მარტი, აგრეთვე „სკოლა და ცხოვრება", 1970, № 2 და სხვ). რომლისაც დოკუმენტურად დაუმტკიცეს პედაგოგი, პროფ. ა. თოფურიამ თავისი „მეთოდიკის" შემდგომ გამოცემებში ნაწილი „ნასესხები" ადგილებისა ამოიღო, მაგრამ ყველას ვერ შეეცია და მათ ღელვის ფოთლებივით აყარა ზოგადი ფრაზები: „სამეცნიერო-პედაგოგიური ლიტერატურაში მოკუმული რეკომენდაციების მიხედვით"... „სამეცნიერო-მეთოდიკურ ლიტერატურაში განონიზებული შეხედულებებით"... და ა. შ. სანამ პედაგოგიაში არ ამხიელ, ეს „განონიზებული შეხედულებები" და „რეკომენდაციები" ჩვენს გუმანივრულ ავტორს არც გახსენებია, სამაგიეროდ, შრომი, გვ. 79). პროფ. ა. თოფურიამ ვ. გოლუბკოვის ამ დებულებაში თამამად უარყო ნუმეროვია და ასეთი „ორიგინალური" სახე მისცა მას: საექსკონო მუშაობა, მისი აზრით, „შეიძლება მოვაქციოთ შესავალ სიტყვაში, ვაწამოოთ ჩვენს მიერ (სტილი და ორთოგრაფია დავუეია — **ჯ. თ.**) პირველად წაკითხვის წინ, კითხვის პროცესში, გზადაგზა, წაკითხვის შემდეგ, გეგმის შედგენაზე და ნაწარმოების ანალიზის დროს გმირთა დახასიათებაზე მუშაობისას" (გვ 139).

3. კიდევ უფრო „პრინციპული ცვლილება" შეიტანა პროფ. ა. თოფურიამ ვ. გოლუბკოვის ამ დებულებაში:

«Школьные кружки, имеющие то или иное отношение к литературе, бывают обычно трех видов: 1) кружки литературно-творческие, 2) драматические, 3) кружки выразительного чтения и творческого рассказывания (გვ. 414). მან აქ არა მარტო უარყო ნუმეროვია — გაბედულად ამოიღო „ღრამატული წრე" მეორე აგდილიდან და... მესამეზე გადასვა: „მეტ-ნაკლებად ამ მიზანს ემსახურება ქართულ ლიტერატურაში მოსაოვრების გადმოცემას" („ქართული ლიტერატურის ისტორია", 1959, გვ. 143). ეს დებულება „შემოქმედებითი პედაგოგორის" კაღამმა ამგვარად გააკეთილშობილა: „ვერავითარი **მხატვარი** ვერ **შეძლებს** არაგვის ხეობის სიღამაზე მოეცია ფერთა ისეთ შესამებაში... აქ თითქოს პეიზაჟი... ადამიანის სულში იჭრება როგორც **გაქვავებისა** და **მოძრაობის, მრისხანებისა** და **სინაზის,** მშვენიერებისა და მშფოთვარების მარადიული ერთობიობა" (იხ. „მეთოდიკის" 1968 წლის გამოცემა, გვ. 217). ზემოთაც ვთქვა, რომ ასეთი „შემოქმედებითი მიებანი", ეტყობა, სარისკო საქმეა: ვ. კოტეტიშვილისეული „ღამაზი საშინელება" — როგორც თავისთვის ძნელად **გ**მოსანელებელი" ესთეტიკური კატეგორია-ტერმინი — პროფ. ა. თოფურიას უარყოფა და მის ნაცვლად მესამე (უკვე საკუთარი) ანტონიმური წყვილი შეუქმნია „მშვენიერება და მშფოთვარება". და სწორედ აქ მოსცია მარვხი: დაპირისპირებულთა იმ „მარადიულ ერთობიობას" **მშვენიერება** და **მშფოთვარება** ვერ გამოხატავს, რადგანაც ერთმანეთის მიმართ ისინი ანტონიმები არ არიან.

ხელებუ წიგნში „Анализ литературного произведения в средней школе». Учпедгиз, 1955, стр. 156).

ახლა ვნახოთ, როგორ „შემოქმედებითად" მიითვისა ეს მოსაზრება პროფესორმა **აკაკი თოფურიამ** თავის წიგნში „ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდიკა" (თბ., 1983, გვ. 71): „მწერლის ოსტატობა ვლინდება ენის მთელი ლექსიკური მარაგიდან ყველაზე ზუსტი, მკვთრი, ნათელ სიტყვების შერჩევასა და წერტილია შორის ამ სიტყვების ისეთ განლაგებაში, რომ მკითხველის წინაშე ჯადაგი წარმოდგეს ღრმა აზრის გამომხატველი წარმტაცი მხატვრული სურათები, ადამიანთა ცოცხალი და შთამაგონებელი სახეები". ვფიქრობთ, რომ ამ შემთხვევაშიც „წერტილია შორის განლაგებული სიტყვები" მკითხველს ცხადად წარმოუდგენს პედაგოგორის, მართალია, ნაკლებად წარმტაც, მაგრამ მაინც ჯოვხაცა და შთაგონებელ სახეს.

ეტყობა, მაქსიმ გორკისთან ასეთმა „თანახმიერობამ" გამოიწვია პროფ. ა. თოფურიას გუღისწყრომა, რომელიც მან თავს დაატეხა თვალსაჩინო ქართველ მწერალს ღეო ქიაჩელს — რატომ ჩქმალავ და არ აღიარებ, რომ „ტარიელ გოლუაში" სოვიალისტური რეალიზმის ელემენტები გორკის „დედამ" განაპირობაო. ამაო გამოდგა მწერალის „თავის მართლება" — გორკის რომანი „ტარიელ გოლუას" დაწერამდე თვალითაც არ მინახავსო, პროფ. ა. თოფურია მაინც დაჟინებით გვიმტკიცებს, თითქოს ღეო ქიაჩელს ესარგებლოს გორკის თხზულებით და მის გავლენას რატომღაც უკიღისობდეს.

გორკისაგან ვის და როგორც უსარგებლია, ჟღიქრობთ, ეს-ესაა თვალნათლივ დაგასტურდა.

იქნებ, ეს მხოლოდ ერთი ეპიზოდია, რაღაც სამწუხარო გაუგებრობაა პროფ. ა. თოფურიას ზემოდასახლა თითქოს ყველაფერი მოწესრიგდა — კონკრეტულ ავტორთა (რომელთა აზრებს ასე უხოდიშოდ „სისხლი-ღობა" პროფ. ა. თოფურია) მისათითებელ აგდილებს ეს მოსაზრება პროფესორმა **აკაკი თოფურიამ** თავის წიგნში „ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდიკა" (თბ., 1983, გვ. 71): „მწერლის ოსტატობა ვლინდება ენის მთელი ლექსიკური მარაგიდან ყველაზე ზუსტი, მკვთრი, ნათელ სიტყვების შერჩევასა და წერტილია შორის ამ სიტყვების ისეთ განლაგებაში, რომ მკითხველის წინაშე ჯადაგი წარმოდგეს ღრმა აზრის გამომხატველი წარმტაცი მხატვრული სურათები, ადამიანთა ცოცხალი და შთამაგონებელი სახეები". ვფიქრობთ, რომ ამ შემთხვევაშიც „წერტილია შორის განლაგებული სიტყვები" მკითხველს ცხადად წარმოუდგენს პედაგოგორის, მართალია, ნაკლებად წარმტაც, მაგრამ მაინც ჯოვხაცა და შთაგონებელ სახეს.

ეტყობა, მაქსიმ გორკისთან ასეთმა „თანახმიერობამ" გამოიწვია პროფ. ა. თოფურიას გუღისწყრომა, რომელიც მან თავს დაატეხა თვალსაჩინო ქართველ მწერალს ღეო ქიაჩელს — რატომ ჩქმალავ და არ აღიარებ, რომ „ტარიელ გოლუაში" სოვიალისტური რეალიზმის ელემენტები გორკის „დედამ" განაპირობაო. ამაო გამოდგა მწერალის „თავის მართლება" — გორკის რომანი „ტარიელ გოლუას" დაწერამდე თვალითაც არ მინახავსო, პროფ. ა. თოფურია მაინც დაჟინებით გვიმტკიცებს, თითქოს ღეო ქიაჩელს ესარგებლოს გორკის თხზულებით და მის გავლენას რატომღაც უკიღისობდეს.

გორკისაგან ვის და როგორც უსარგებლია, ჟღიქრობთ, ეს-ესაა თვალნათლივ დაგასტურდა.

იქნებ, ეს მხოლოდ ერთი ეპიზოდია, რაღაც სამწუხარო გაუგებრობაა პროფ. ა. თოფურიას ზემოდასახლა თითქოს ყველაფერი მოწესრიგდა — კონკრეტულ ავტორთა (რომელთა აზრებს ასე უხოდიშოდ „სისხლი-ღობა" პროფ. ა. თოფურია) მისათითებელ აგდილებს ეს მოსაზრება პროფესორმა **აკაკი თოფურიამ** თავის წიგნში „ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდიკა" (თბ., 1983, გვ. 71): „მწერლის ოსტატობა ვლინდება ენის მთელი ლექსიკური მარაგიდან ყველაზე ზუსტი, მკვთრი, ნათელ სიტყვების შერჩევასა და წერტილია შორის ამ სიტყვების ისეთ განლაგებაში, რომ მკითხველის წინაშე ჯადაგი წარმოდგეს ღრმა აზრის გამომხატველი წარმტაცი მხატვრული სურათები, ადამიანთა ცოცხალი და შთამაგონებელი სახეები". ვფიქრობთ, რომ ამ შემთხვევაშიც „წერტილია შორის განლაგებული სიტყვები" მკითხველს ცხადად წარმოუდგენს პედაგოგორის, მართალია, ნაკლებად წარმტაც, მაგრამ მაინც ჯოვხაცა და შთაგონებელ სახეს.

ეტყობა, მაქსიმ გორკისთან ასეთმა „თანახმიერობამ" გამოიწვია პროფ. ა. თოფურიას გუღისწყრომა, რომელიც მან თავს დაატეხა თვალსაჩინო ქართველ მწერალს ღეო ქიაჩელს — რატომ ჩქმალავ და არ აღიარებ, რომ „ტარიელ გოლუაში" სოვიალისტური რეალიზმის ელემენტები გორკის „დედამ" განაპირობაო. ამაო გამოდგა მწერალის „თავის მართლება" — გორკის რომანი „ტარიელ გოლუას" დაწერამდე თვალითაც არ მინახავსო, პროფ. ა. თოფურია მაინც დაჟინებით გვიმტკიცებს, თითქოს ღეო ქიაჩელს ესარგებლოს გორკის თხზულებით და მის გავლენას რატომღაც უკიღისობდეს.

გორკისაგან ვის და როგორც უსარგებლია, ჟღიქრობთ, ეს-ესაა თვალნათლივ დაგასტურდა.

იქნებ, ეს მხოლოდ ერთი ეპიზოდია, რაღაც სამწუხარო გაუგებრობაა პროფ. ა. თოფურიას ზემოდასახლა თითქოს ყველაფერი მოწესრიგდა — კონკრეტულ ავტორთა (რომელთა აზრებს ასე უხოდიშოდ „სისხლი-ღობა" პროფ. ა. თოფურია) მისათითებელ აგდილებს ეს მოსაზრება პროფესორმა **აკაკი თოფურიამ** თავის წიგნში „ქართული ლიტერატურის სწავლების მეთოდიკა" (თბ., 1983, გვ. 71): „მწერლის ოსტატობა ვლინდება ენის მთელი ლექსიკური მარაგიდან ყველაზე ზუსტი, მკვთრი, ნათელ სიტყვების შერჩევასა და წერტილია შორის ამ სიტყვების ისეთ განლაგებაში, რომ მკითხველის წინაშე ჯადაგი წარმოდგეს ღრმა აზრის გამომხატველი წარმტაცი მხატვრული სურათები, ადამიანთა ცოცხალი და შთამაგონებელი სახეები". ვფიქრობთ, რომ ამ შემთხვევაშიც „წერტილია შორის განლაგებული სიტყვები" მკითხველს ცხადად წარმოუდგენს პედაგოგორის, მართალია, ნაკლებად წარმტაც, მაგრამ მაინც ჯოვხაცა და შთაგონებელ სახეს.

ეტყობა, მაქსიმ გორკისთან ასეთმა „თანახმიერობამ" გამოიწვია პროფ. ა. თოფურიას გუღისწყრომა, რომელიც მან თავს დაატეხა თვალსაჩინო ქართველ მწერალს ღეო ქიაჩელს — რატომ ჩქმალავ და არ აღიარებ, რომ „ტარიელ გოლუაში" სოვიალისტური რეალიზმის ელემენტები გორკის „დედამ" განაპირობაო. ამაო გამოდგა მწერალის „თავის მართლება" — გორკის რომანი „ტარიელ გოლუას" დაწერამდე თვალითაც არ მინახავსო, პროფ. ა. თოფურია მაინც დაჟინებით გვიმტკიცებს, თითქოს ღეო ქიაჩელს ესარგებლოს გორკის თხზულებით და მის გავლენას რატომღაც უკიღისობდეს.

გორკისაგან ვის და როგორც უსარგებლია, ჟღიქრობთ, ეს-ესაა თვალნათლივ დაგასტურდა.

იქნებ, ეს მხოლოდ ერთი ეპიზოდია, რაღაც სამწუხარო გაუგებრობაა პროფ. ა. თოფურიას ზემოდასახლა

ამას რაც ჰქვია, ყველამ ვიცით...

ჯუმბერ თიმოთრია

რედაქციისაგან: ჩვეულებრივ, ამგვარი წერილის წაკითხვისას მკითხველს ძაღონებულად უნდება ეჭვი: ნუთუ ყველაფერი ისეა, როგორც მაშინდებოდა სტატიაში წარმოჩინდა, ნუთუ ჩვენს დროში შესაძლებელია ასეთი შეუფარავი პედაგოგიკის? დიახ, სამწუხაროდ, შესაძლებელი ყოფილა. მაგრამ, ვიღრე რედაქცია ამ დასკვნამდე მივიდოდა, გამოწვეულიყო კიდეამოწმა კრიტიკული წერილის თითოეული ციტატა.

რა შეიძლება ითქვას კიდევ ამ მარტივაც სავალიო კაზუსთან დაკავშირებით? ძაღონანაც გვინდოდა დაგვეწერა კრიტიკის ობიექტი და წერილის მკვეთრი და მჭახე ტონი შეგვეკრიბინებინა, მაგრამ ამით მხოლოდ კონკრეტულ პიროვნებას დავიფარავდით, საზოგადო საქმე კი იზარალებდა. საზოგადოებრივი ინტერესები კი მოითხოვს თვალისახვევის, არაკომპეტენტურობისა და ჩინმოთნეობის მხილებას ყველგან და, მათ შორის — მეცნიერებაშიც, ამ თვისებათათვის ყველაზე შეუფერებელ სფეროში. მეცნიერის სტატუსის მქონე პირშა თუ ულირსი რამ იკადრა, ამან მთელ მეცნიერებას შეიძლება მიაყენოს ჩრდილი. ჩვენს სწორედ მეცნიერის სახელის შებღალვამ გამოგვაქვეყნებინა ეს მასალა — მეცნიერის სტატუსი ბევრს იძლევს, მაგრამ კიდევ უფრო მეტს გვპასუხობს; მისთვის ღირსი ჩრდილის მიყენებაც კი საზოგადო ჭირია, რომელზედაც თვალის არიდება არამცდაარამც არ გვარგებს.

ეს „ტირადა", უეჭველად, პროფ. ა. თოფურიასია და არა გვგონია, რომ მასში ვინმე მოციე გამოუჩნდეს. მის „ხერხემალს" წარმოადგენს ფრიად ღრმა და ორიგინალური მოსაზრება — „ყველაზე მომაბეზრებელი ღეკვია-მიმობიდა ვერ ამოღიებს მიზანს, კარგად ორგანიზებული და ჩატარებული კი — პირიქით". მაგრამ ამ „კარგად ორგანიზებულსა და ჩატარებულ ღეკვიას", ვაი რომ, მაინც ღმერთი უწყრება და მოსწავლის **გონებას,** გახსნა-განათვისუფლების ნაცვლად, თურმე, **ბოჭავს!** რაც შეეხება **ლიტერატურის კურსის დაბურულ, ათასფრად „ამწვანებულ ტყეს"**, მასში **ყველოლერებულ ირმებს,** შველის **ნუკრებს** და **კლდეზე გადმომდგარ ჯიხვებს,** ციმციმა **ვარსკვლავს,** რომელის გარშემო **მხატვრული ლიტერატურა** არც წარმოიდგინება, თანამგზავრს, რომელიც **ფიქრების წამიერი გაელვებით პირობითად შეიძლება შევუთანოთ ღეკვიას, გრაფიკებს,** რომელმაც კონკრეტული **მწერლების შემოქმედების ფართო ღრმებში შესასვლელი კარები** უნდა მიგვაგნებინოს და გაგვაღებინოს — ეს ყველაფერი შეეცია უნდა იყოს პოეტური ზეშთაგონებისა, რომელიც „წარმოსახვებს გვიმდიღრებს". ჩვენს „გამდიღრებულ წარმოსახვებს" კი აღარ უჭირთ წარმოიდგინონ „ვრცელი პროგრამები", გამაფრთხიღებელ ყურში რომ ჩაგვძახიან: „არ გაიჭრა შორს", ... „ბოზომე"... „ნუ გაგიტაცებს"... „ისწრაფე"... რა კარგი იქნებოდა, ამ ზეშთაგონებას მიებაძა „ვრცელი პროგრამებისთვის" და ზოგიერთი ავტორისთვის ყურში ჩაეძახა: **„ნუ შეიჭრები** მოუღიებელ სხვათა ნაწერებში, **ნუ გაგიტაცებს** სხვათა აზრების მიღისება, **ბოზომე,** სანამ კაღამს ხელს მოკიდებდე, **ისწრაფე** ჯერ ცოდნა-განათლებისაკენ და მერე — წერნების ბეჭდვისაკენ!"

ჟურნალისტიკის ინსტიტუტის ბიბლიოთეკა

დედამიწის ზურგზე

საერთაშორისო ცხოვრება: დრო და მოვლენები

ჩინეთი

ოფიციალური სტატისტიკური მონაცემებით, წლევანდელ ცხრა თვეში ჭარმოების საერთო მოცულობა წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 6,4 პროცენტით გაიზარდა. აღნიშნულია ეხეროგეტიკული მრეწველობის, უწიხაოესად ელექტროენერგეტიკის სტაბილური განვითარება. განვლილ სამ კვარტალში ჩინეთში ყ,1 პროცენტით ძეტი ელექტროენერგია გამოიმუშავეს შარშანდელთან ძედარებით. უკეთ მარაგდება ქვანახძირითი საწარძოები, შესრულდა ნავთობის მოპოვების გეგმა, იზრდება ფართო მოხმარების საქონლის წარმოება, ფართოვდება ექსპორტი.

ამასთან, როგორც ცნობაშია ხაზქვამი, სამრეწველო წარმოების განვითარების დარგში გარკვეული პრობლემებიც არის. მაგალითად, ზოგიერთი საქონლის თვითღირებულება მეტისმეტად მაღალია, დამაკმაყოფილებელი არ არის საწარმოო სტრუქტურის სრულყოფის ტემპი, ხელა ძაღლდება ტექნიკური დონე და მრეწველობის მართვის ჰექანიზმი, მდარეა ზოგიერთი პროდუქციის ხარისხი. ცხობის მიხედვით აძკამად სათანადო უწყებები ამ ნაკლოვანებების გამოსწორებისათვის ზრუნავენ.

აშშ

მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები ანალიზებენ საზოგადოებრიობასთან კონტაქტების საკითხებში სახელმწიფო ძდივნის თანაშემწის ბერხარდ კელბის გადადგომის მიზეზებს. კერძოდ, იძოწმებენ თვით კელბის გახცხადებას: „ჭუხვარ იქ ზიანის გაძო, რასაც ძეერთებული შტატებისადმი ნდობას აყენებს ჩვენეული დეზინფორმაციის პროგრაძა“. მიმომხილველთა აზრით, კელბი უწინარეს ყოვლისა ლიბიის ამბებთან დაკავშირებულ საზოგადოებრივი აზრის დეზიხფორმაციას გულისხმობს. გაზეთ „ვაშინგტონ პოსტის“ თქმით, პირადად პრეზიდენტ რეიგანის ძიერ მოწონებული სადუმლო ძემორანდუმი ლიბიის მდგომარეობის დესტაბილიზაციის მიზნით, ითვალისწინებდა პრესაში განგებ არასწორი ინფორმაციის „გაჟონვას“, თუმცა სახელმწიფო მდივანი შულც კატეგორიულად უარყოფდა ძემორახდუმის პროგრამების რეალიზაციაში მისი უწყების მონაწილეობას, კელბის გადადგომა ამ ძტკიცების საწინააღძდეგოდ ლაპარაკობს.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია

როგორც ცნობილია, ოქტომბრის შუა რიცხვებში უშიშოების საბჭოს რეკოძენდაციით გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის (გაეროს) გენერალურმა ასამბლეამ პლენარულ სხდომაზე ხაგიერ პერეს დე კუელიარი (პერუ) ერთხმად დანიშნა გაეროს გენერალურ მდივნად.

დასავლეთის პრესის ცნობით, როცა ხუთი წლის წინათ „ძალაუფლებისათვის გაფთრებული ბრძოლის დასასრულს“ დე კუელიარი გენერალურ მდივნად აირჩიეს კურტ ვალდჰაიძის ნაცვლად, იგი ამბობდა, ამ პოსტზე ძხოლოდ ერთი ვადით დავრჩებიო. თუმცა წლეულს ეს აზრი შეიცვალა და მარტო ის თქვა, გადარჩევისათვის აქტიურ კამპანიას არ წამოვიწყებო. ძას არ გაუტეხია სიტყვა, ძით უმეტეს, რომ გენერალური მდივნის პოსტზე არც ერთი სხვა სერიოზული კანიდიდატურა არ ყოფილა. თავიდანვე ყველასათვის ნათელი იყო, რომ უშიშროების საბჭოს ძუდივ წევრებს სურდათ პერეს დე კუელიარის თავის პოსტზე დარჩენა. საკითხავი ისღა იყო, თვითონ თუ ძთხოვდა ამას. ივლისში ძან გაწლის ოპერაცია გაიკეთა, თუმცა ძეძდეგ სწრაფად ძოჭკობინდა და თავისი ერთ-ერთი თანაშემწის თქმით, „ბრწყინვალე ფორმაში იყო“.

პერეს დე კუელიარს უარის თქმისათვის საკმაო ძიზეზები ჰქონდა. იგი ჟურნალისტებს ეუბნებოდა, რომ არ უნდა გაეროს ფინანსური კრახს ძოესწროს. ხელახალ დანიშვნამდე ყველა აქებდა ძის ბრძნულ თავშეკავებასა და ზომიერების გრძნობას. ერთ-ერთი დასავლელი დიპლომატის თქმით, ძისი წიხაძორბედების უმრავლესობამ ერთ ან რაძდენიმე დიდ ხახელმწიფოსთან ურთიერთობა გაიფუჭა, ძაგრამ ეს „ვერცერთმა, თვით ყველაზე სადავო საკითხმა, ვერ აიძულა ვინძეს ძხარეზე დამდგარიყო“.

ისრაელი

ავსტრალიის პარლამენტის წარმომადგენლის კოლინ ძეისოხის თქმით, წლევანდელ ივლისში ისრაელში ვიზიტისას ძან ბევრი რამ შეიტყო ბირთვული იარაღის დაძზადებასთან დაკავშირებით. კითხზადებთო, თუმცა ისრაელებს ბირთვული იარაღის დასაძზადებლად არც ძოწყობილობა აკლიათ, არც კადრები.

ძეისონძა დაიმოწძა იქაურ ოფიციალურ ხელისუფლებათან საუბ-

იცი შენი ქალაქის ისტორია?

ძველი ქარვასლა

ქარვასლა XIX საუკუნის შუა წლების ყველაზე მნიშვნელოვანი საზოგადოებრივი ნაგებობა იყო თბილისში. იგი მაშინდელ ერევნის, ახლანდელ ლენინის მოედანზე მდებარეობდა. მშენებლობის მთავარი მიზანი თეატრის აგება იყო. იგი ქარვასლასაც შეიცავდა (ამიტომ ხშირად უწოდებდნენ „ქარვასლას თეატრით“), მაგრამ მაღაზიები და საწყობები კომერციული მიზნით იყო დამატებული. ეს იყო პირველი საგანგებო სათეატრო ნაგებობა საქართველოში და გარკვეული როლიც შეასრულა ქალაქის კულტურულ ცხოვრებაში.

შენობას სამრკველი ჩაუყარეს 1847 წლის 27 (15) აპრილს, ხოლო მშენებლობა ძირითადად დამთავრდა 1850 წლის ბოლოს. თეატრი საზეიმოდ გაიხსნა 1851 წლის 24 (12) აპრილს. პირველი სეზონი იმავე დღეს საჯარო მასკარადით გაიხსნა.

თეატრისა და ქარვასლის შენობა იყო ოთხსართულიანი სწორკუთხა ფორმის ნაგებობა (დაახლოებით 78×48 მ), რომელსაც ეკავა მოედნის ცენტრალური ნაწილი. შენობის ავტორი და შენებელი იყო არქიტექტორი ჯოვანი სკუდიერი, წარმოშობით იტალიელი, რომლის პროექტებით იხახად თბილისში სხვა მნიშვნელოვანი საზოგადო ნაგებობებიც აშენდა. ფასადების გადაწყვეტისას ავტორმა გამოიყენა სქემა, რომელიც ვიჩენცის პალადიოსეულ ბაზილიკას უდევს საფუძვლად. მაყურებელთა დარბაზი 700 კაცს იტევდა და გაფორმებული იყო ცნობილი რუსი მხატვრის გრიგორი გაგარინის ესკიზების მიხედვით. თავის დროზე გაგარინისეული დარბაზი საყოველთაო აღფრთოვანებას იწვევდა. კერძოდ, ალექსანდრე დიუმა აღნიშნავდა: „ეს დარბაზი ფერიათა სასახლეს ჰგავს, სიმდიდრით კი არა, არამედ გემოვნებით... მე უყოყმანოდ შემიძლია ვთქვა, რომ თბილისის დარბაზი ერთი ყველაზე მომხიბვლელ სათეატრო დარბაზთაგანია იმათ შორის, რომელიც მე მინახავს“. 1851 წელს, თეატრის გახსნის შემდეგ, ჩამოყალიბდა იტალიური საოპერო დასი. პირველი იტალიური ოპერა თბილისში დაიდგა 1851 წლის 21 (9) ნოემბერს. წარმოადგინეს „ლუჩია დი ლამერმური“. მას მოჰყვა „ნორმა“, „ერნანი“, „სევილიელი დალაქი“, „ლუკრეცია“, „რიგოლეტო“ და სხვა. ამ წარმოდგენებს დიდი წარმატება ხვდა წილად. „იტალიური ოპერა მიღებულ იქნა აღტაცებით“, „სახლებსა და ქუჩებშიც ისმის იტალიური მუსიკის ჰანგები“, — აღნიშნავდა იმდროინდელი თბილისური პრესა.

1874 წლის 23 (11) ოქტომბერს, წარმოდგენის დაწყების წინ, თეატრში გაჩნდა ხანძარი და ქარვასლა დაიწვა. 1879 წლისთვის იგი აღადგინეს, მაგრამ უთეატროდ, როგორც პასაჟის ტიპის სავაჭრო ნაგებობა. 1930 წელს, ლენინის მოედნის გაფართოებასთან დაკავშირებით, ეს შენობა დაანგრიეს.

თამაზ გერსამია,
არქიტექტურის კანდიდატი

სულ სხვაა მამასთან ერთად სეირნობა. დედასთანაც არა უშავს, მაგრამ იმდენ შენიშვნას იძლევა, რამდენი თითიც მაქვს. არა, უფრო მეტს, აუ, ახლა მხედავდეს! „პირში ხელი ნუ გაქვს, გამოიღე პირიდან თითები, აუცილებლად წიწაკას წაგისვამ, მოიცა, მივიდეთ სახლში, არ გესმის, ვის ველაპარაკები?...“ ნეტავი ნომრები დაემთხვას და რამე მოვიგოთ! მაშინ ულაპარაკოდ გამომიშვებს სტადიონზე, წვიმაშიც და მზეშიც, თუმცა, ახლა თოვლიც რომ წამოვიდეს, მაინც წამოვყვები მამას. აკი თვითონ მითხრა, ლატარიის ბილეთის ნომრები შენი დაბადების თარიღს ემთხვევაო. დღეობაზე კი ბავშვებს საპუქრებს ჩუქნიან. მამა ჩუმად რომ ? იჯდეს, რომ წამოდგეს და თქვას, ბედნიერი ბილეთი ჩვენა გვაქვს, ერთი მანქანა მოგვცეთო, მოგვცემდნენ კიდეც. მაგრამ მამა ხმას არ იღებს, ერთიანს, ცხრიანს, რვიანს და ორიანს კი არ აცხადებენ. ეგება გამოგვრჩა, გამოაცხადეს და ვერ გავიგონეთ? მანქანები თუ დამთავრდა, ველოსიპედი მაინც მოგვცენ. ახლა თუ არა, მომავალ ხაფხულს, როცა ძალიან დიდი გავიზრდები, ხომ დავკდები! მარტო კი არ ვისეირნებ, სხვებსაც დავსვამ. ბამასაც ვათხოვებ, იაროს სამსახურში, დედაც წაიყვანოს, მეც. არც ერთს არ დაგვგვიანდება, არც საბავშო ბაღში გვისაყვედურებენ.

რატომ არ აცხადებენ ერთიანს, ცხრიანს, რვიანს, ორიანს, რატომ?

ქეთევან მელიქიძე
გია სვანიძის ფოტო.